

ท่าที่ 5 ยืนหาที่จับให้มั่นคง ยกส้นเท้าขึ้น (ปลายเท้าติดพื้น)
ค้างไว้ประมาณ 10 วินาที ทำ 5-10 ครั้ง/รอบ ทำวันละ 3 รอบ

ท่าที่ 5

ท่าที่ 6 บริหารข้อเท้าด้วยเข่าขึ้นบันได ขึ้นหมื่น ๆ ตรงขอบ
บันได กดส้นเท้าลง 2-3 นิ้วเพื่อยืดเส้นเอ็นบริเวณฝ่าเท้ากับน่อง
ค้างไว้ 10 วินาที จากนั้น ค่อย ๆ กลับมายืนท่าเดิมทรงตัวดี ๆ ทำ
ประมาณ 5-10 รอบ/ครั้ง ทำอย่างน้อยวันละ 2-3 รอบ

ท่าที่ 6

หมายเหตุ

ในบางกรณี การบาดเจ็บส้นเท้าอาจไม่ได้เกิดจากโรค
เอ็นฝ่าเท้าอักเสบเพียงอย่างเดียว ดังนั้นหากทำการบริหาร
อาการไม่ดีขึ้น และยังมีอาการเจ็บอยู่ ควรรีบพบแพทย์เพื่อ
ทำการรักษาที่เหมาะสม

ด้วยรัก ห่วงใย ใส่ใจสุขภาพ

สแกนเพื่อประเมินความพึงพอใจ
หลังจากอ่านสื่อความรู้ด้านสุขภาพฉบับนี้

จัดทำโดย

นางอัญชลี เจริญรุ่งโรจน์

นายประสงค์ เสือโคร่ง

ผู้ช่วยพยาบาล

หน่วยตรวจและติดตามผลการรักษาออร์โธปิดิกส์

งานการพยาบาลผ่าตัด ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช

ที่ปรึกษา

ผศ.นพ.ธีรวุฒิ ธรรมวิบูลย์ศรี

พว.นิตยา สุวรรณเวก

สนับสนุนการพิมพ์โดย

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตรวจสอบเนื้อหาครั้งล่าสุด ปี พ.ศ. 2566

รหัสหน่วยงาน NS03210136669

สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

คลังข้อมูล

สุขภาพศิริราช

สร้างเสริมสุขภาพศิริราช (สสส.)

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ท่าบริหารเอ็นฝ่าเท้า

Plantar Fascia Exercise

หน่วยตรวจและติดตามผลการรักษาออร์โธปิดิกส์

งานการพยาบาลผ่าตัด

ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช

SIPI NS1125166

รัก และห่วงใย ใส่ใจ ดูแลเท้า

พังผืดใต้ฝ่าเท้า (รองช้ำ)

โรคพังผืดใต้เท้าอักเสบ หรือรองช้ำ จุดปวดจะอยู่บริเวณฝ่าเท้าหรือ ส้นเท้า เกิดจากการอักเสบ หรือฉีกขาดของเอ็นใต้ฝ่าเท้า (plantar fascia) ที่สัมพันธ์กับการเดินลงน้ำหนัก

อาการ

ผู้ป่วยจะมีอาการปวดส้นเท้าหรือส่วน โกงโค้งใกล้ส้นเท้า โดยเจ็บคล้าย ๆ กับมีของแหลมมาทิ่ม และกล้ามเนื้ออ่อนจะมีอาการเกร็ง ซึ่งอาการเจ็บที่เป็นจากโรครองช้ำ มักจะเป็นมากช่วงเช้า หลังตื่นนอนเมื่อก้าวเท้าก้าวแรก และจะมีอาการดีขึ้น เมื่อยืนหรือเดินไปสักระยะหรือมีการบริหารฝ่าเท้า แต่บางครั้งอาจจะมีปวดทั้งวันหากยืนหรือ เดินนาน ๆ

สาเหตุ

เกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย โดยเฉพาะการขึ้นเดินเท้าเปล่าเป็นเวลานาน การใส่รองเท้าที่ไม่เหมาะสมต่อสุขภาพเท้า เช่น รองเท้าพื้นแข็ง รองเท้าส้นสูง รองเท้าที่คับแน่น บีบเท้า และรองเท้าที่หลวมเกินไป หรือน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นทำให้อุ้งเท้าแบนแบนราบกับพื้น เกิดแรงที่ตกลงมายังฝ่าเท้าจะกระจายไปยังบริเวณหน้าเท้า และส้นเท้า ส่งผลให้พังผืดมีความตึงตัวมาก ผู้ที่ใส่รองเท้าส้นสูงเป็นประจำจะทำให้เกิดการเกร็งของกล้ามเนื้ออ่อน และเอ็นร้อยหวายหดสั้นลงส่งผลให้เอ็นฝ่าเท้าตึงตัวตามไปด้วย ผู้ป่วยจึงมักจะมีอาการปวดใต้ส้นเท้า และน่อง

การดูแลรักษาโรคพังผืดใต้ฝ่าเท้าอักเสบอาจทำได้ดังนี้

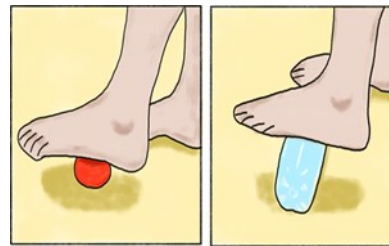
1. รับประทานยาต้านการอักเสบ
2. ใช้อุปกรณ์รองรับส้นเท้า หรือ อุปกรณ์เสริมอุ้งเท้าด้านใน คนที่เท้าแบน
3. หลีกเลี่ยงสวมรองเท้าพื้นแข็ง รองเท้าส้นสูงหรือหัวแหลม
4. หลีกเลี่ยงเดินเท้าเปล่าบนพื้นแข็ง
5. ออกกำลังกายบริหารกล้ามเนื้อเท้าและข้อเท้าช่วยให้ข้อเท้ามั่นคง พร้อมกับการยืดเอ็นฝ่าเท้าและเอ็นร้อยหวาย เป็นการดูแลรักษาพังผืดใต้ฝ่าเท้าลดอาการปวด

จุดประสงค์ของการบริหาร

1. เพื่อช่วยให้กล้ามเนื้อคลายตัว
2. เพื่อลดอาการเจ็บปวด เมื่อถึง บริเวณที่เกิดการบาดเจ็บทุกจุด
3. ช่วยให้เอ็นและ กล้ามเนื้อบริเวณเท้า และข้อเท้ามีความแข็งแรง ยืดหยุ่น ได้ดีขึ้น

ข้อแนะนำวิธีบริหาร

ท่าที่ 1 นั่งวางฝ่าเท้าบนลูกเทนนิสหรือขวดน้ำ จากนั้นคลึงไปมาใต้ฝ่าเท้า จนรู้สึกว่พังผืดใต้ฝ่าเท้าคลายตัว

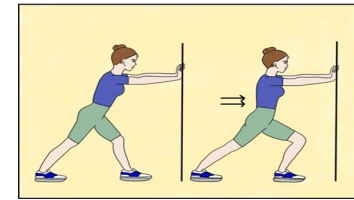
ท่าที่ 1

ท่าที่ 2 นั่งห้อยขาให้เท้าวางราบกับพื้น โดยนำเท้าข้างที่มีอาการปวด วางพาดบนหน้าตัดขาอีกข้างโดยใช้มือจับบริเวณนิ้วเท้าให้กระดูกขี้นจันรู้สึกตึงบริเวณใต้ฝ่าเท้า ยืดค้างไว้ 10-20 วินาที/ครั้ง ทำ 5-10 ครั้ง

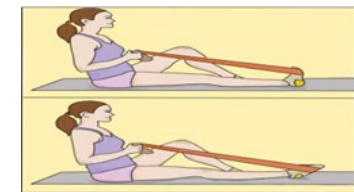
ท่าที่ 2

ท่าที่ 3 ยืนหันหน้าเข้ากำแพง ใช้มือยันกำแพงไว้ ถอยเท้าที่ต้องการยืดไว้ข้างหลังประมาณ 2 ก้าวและย่อเข่าด้านหน้าลงโดยไม่ให้เข่าเลยปลายเท้า ให้ขาด้านหลังเหยียดตึงและส้นเท้าติดพื้นตลอดเวลา ยืนจนรู้สึกว่่าน่องตึงให้ยืดค้างไว้ 15-20 วินาที/ครั้ง ทำ 3-5 ครั้ง

ท่าที่ 3

ท่าที่ 4 นั่งเหยียดขาข้างหนึ่งไปข้างหน้า โดยใช้ผ้าคล้องที่ปลายเท้าไว้ และดึงเข้าหาตัว จนรู้สึกว่่าน่องด้านหลังตึงให้ยืดค้างไว้ 10-20 วินาที/ครั้ง ทำ 5-10 ครั้งทำสลับกัน

ท่าที่ 4